

Steeg van Rembrandt

Waar komt de naam Lombardsteeg vandaan? Wie woonde er in de Bouwelouwensteeg? Waar heeft de Spijkerboorsteeg zijn naam aan te danken? Hoeveel Molenstegen waren er? Op deze en andere vragen geeft de historische serie Langs Leidse Stegen een antwoord. Vandaag: de Weddesteeg.

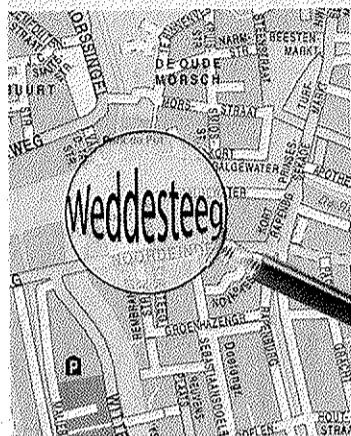
De Weddesteeg loopt van het Noordeinde naar het Galgewater en komt daar uit op de Rembrandtbrug. Deze brug verbindt de Weddesteeg met de 1e Binnenvestgracht aan de overkant van het water. Droogvoets oversteken ging niet altijd. Tussen 1820, toen de gammele Lange Houtenbrug of Pelikaansbrug moest worden afgebroken, en 1913 stak men over met een overhaal, een pontje. Het alternatief was omlopen via het Galgewater, Kort Rapenburg en de Prinsessekade, en dan bij de Blauwpoortsbrug het water oversteken. Een omweg van een kwartier, twintig minuten.

In de Weddesteeg zag op 15 juli 1606 Rembrandt van Rijn het licht. In 1906 werd er op zijn geboortehuis nog een bescheiden gedenksteen aangebracht, maar nog geen kwart eeuw later werd het afgebroken om ruimte te bieden aan de Nederlandse Rotogravure Maatschappij. De gedenksteen is nu ingemetseld in de gevel van het huidige wooncomplex.

In Rembrandts tijd lag de steeg nog aan de rand van de stad. Hij werd begrensd door de vestwal en net als een aantal andere Leidse stegen langs deze wal, werd hij de Vestestraat genoemd. Hier, op het Pelikaansbolwerk bij de Witte Poort aan het Noordeinde, had Rembrandts grootmoeder Lijsbeth na het ontzet in 1574 twee molens laten bouwen, waar mout gemalen werd voor de vele bierbrouwerijen. Een van die molens, de Pelikaan, was voor de helft van Rembrandts vader.

In de loop van de tijd verloor de vestwal zijn beschermende functie en grote delen ervan werden afgebroken om ruimte te maken voor nieuwe bebouwing. Aan het Galgewater, op de plaats van het Pelikaansbolwerk kwamen de Leidse stadsstallen, en tegelijkertijd veranderde de naam van de Vestestraat in Weddesteeg.

Deze naam houdt direct

verband met de stallen. Een wed is namelijk een plaats in de rivier waar paarden kunnen drinken. De rivier is daar door aanslibbing ondieper dan elders. Soms kon men op zo'n punt te voet of te paard naar de overkant komen. In andere gevallen beperkte de ondiepte zich tot één kant van het water en was de plaats voornamelijk geschikt als drinkplaats. Ook in de Rijn bij Leiden moet een aantal wedden geweest zijn. Een mooi punt voor stallen.

Voor de stallen verhuisden, heette de Kabeljauwsteeg Weddesteeg. Dat impliceert dat de stadsstallen oorspronkelijk bij die steeg lagen. Toen ze verhuisden, werd de Vestestraat de nieuwe Weddesteeg en de oude Weddesteeg de Kabeljauwsteeg. In 1826 maakten de stallen plaats voor de Wittepoortkazerne, die tot 1964 gebruikt werd. De kazerne staat er nog, maar soldaten lopen er al jaren niet meer rond.

Het gerestaureerde kazernecomplex biedt nu huisvesting aan enkele bedrijven.

TANNEKE SCHOONHEIM

Dr. Schoonheim werkt op Instituut voor Nederlandse Lexicologie in Leiden.
Reageren: tanneke.schoonheim@inl.nl

